

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 5ης Οκτωβρίου 2023 *

«Προδικαστική παραπομπή – Προστασία των καταναλωτών – Οδηγία 2011/83/ΕΕ – Δικαιώματα των καταναλωτών – Καταναλωτής που διαθέτει συνδρομή σε πλατφόρμα μάθησης – Αυτόματη παράταση της σύμβασης – Δικαίωμα υπαναχώρησης»

Στην υπόθεση C-565/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο, Αυστρία) με απόφαση της 20ής Ιουλίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 26 Αυγούστου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

Verein für Konsumenteninformation

κατά

Sofatutor GmbH,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. L. Arastey Sahún (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, F. Biltgen και J. Passer, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. M. Collins

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Verein für Konsumenteninformation, εκπροσωπούμενη από τον S. Langer, Rechtsanwalt,
- η Sofatutor GmbH, εκπροσωπούμενη από τον M. Görg, Rechtsanwalt,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. K. Bulterman και A. Hanje,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις I. Rubene και E. Schmidt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 304, σ. 64).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Verein für Konsumenteninformation (ένωσης για την πληροφόρηση των καταναλωτών, Αυστρία) (στο εξής: VKI) και της Sofatutor GmbH, εταιρίας γερμανικού δικαίου, σχετικά με το αίτημα της VKI να υποχρεωθεί η εταιρία αυτή να ενημερώνει τους καταναλωτές για τις προϋποθέσεις, τις προθεσμίες και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματός τους να υπαναχωρήσουν από μια εξ αποστάσεως συναπτόμενη σύμβαση.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 37 της οδηγίας 2011/83 έχει ως εξής:

«Καθώς στην περίπτωση των εξ αποστάσεως πωλήσεων ο καταναλωτής δεν είναι σε θέση να δει τα αγαθά πριν από τη σύναψη της σύμβασης, θα πρέπει να έχει δικαίωμα υπαναχώρησης. Για τον ίδιο λόγο, ο καταναλωτής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να δοκιμάσει και να ελέγξει τα αγαθά που έχει αγοράσει, στον βαθμό που χρειάζεται για να προσδιορίσει τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία των αγαθών. Όσον αφορά τις συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος, ο καταναλωτής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα υπαναχώρησης εξαιτίας του δυνητικού στοιχείου του αιφνιδιασμού και/ή της ψυχολογικής πίεσης. Η υπαναχώρηση από τη σύμβαση θα πρέπει να τερματίζει την υποχρέωση των συμβαλλόμενων μερών για εκτέλεση της σύμβασης.»
- 4 Το άρθρο 2 της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει στο σημείο 7 την «εξ αποστάσεως σύμβαση» ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[...]

7) “εξ αποστάσεως σύμβαση”, κάθε σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ του εμπόρου και του καταναλωτή στο πλαίσιο ενός οργανωμένου συστήματος πωλήσεων εξ αποστάσεως ή παροχής υπηρεσιών χωρίς την ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εμπόρου και του καταναλωτή, με αποκλειστική χρήση ενός ή περισσότερων μέσων επικοινωνίας εξ αποστάσεως μέχρι και τη στιγμή σύναψης της σύμβασης».

- 5 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Επίπεδο εναρμόνισης», έχει ως εξής:
- «Τα κράτη μέλη δεν διατηρούν ούτε εισάγουν στο εθνικό τους δίκαιο διατάξεις που παρεκκλίνουν από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, συμπεριλαμβανομένων περισσότερο ή λιγότερο αυστηρών διατάξεων για την εξασφάλιση διαφορετικού επιπέδου προστασίας του καταναλωτή, εκτός εάν άλλως προβλέπεται στην παρούσα οδηγία.»
- 6 Το άρθρο 6 της ίδιας οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Απαιτήσεις ενημέρωσης για συμβάσεις εξ αποστάσεως και συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά, ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο:
- [...]
- ε) τη συνολική τιμή των αγαθών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, ή αν, λόγω της φύσεως των αγαθών ή των υπηρεσιών, η τιμή δεν μπορεί ευλόγως να καθοριστεί εκ των προτέρων, τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται να υπολογιστεί η τιμή, καθώς και, όπου ενδεικνύται, όλες τις πρόσθετες επιβαρύνσεις αποστολής, παράδοσης ή ταχυδρομείου και κάθε άλλη δαπάνη ή, όταν αυτές οι επιβαρύνσεις δεν μπορούν ευλόγως να υπολογιστούν εκ των προτέρων, το γεγονός ότι μπορεί να απαιτηθούν τέτοιες πρόσθετες επιβαρύνσεις. [...]
- [...]
- η) όπου υπάρχει δικαίωμα υπαναχώρησης, τις προϋποθέσεις, την προθεσμία και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1, καθώς και το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα I τμήμα Β·
- [...]
- ιε) τη διάρκεια της σύμβασης, κατά περίπτωση, ή, εάν η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου ή αυτόματης παράτασης, τους όρους για τη λήξη της σύμβασης·
- [...]».
- 7 Το άρθρο 8 της οδηγίας 2011/83, που φέρει τον τίτλο «Τυπικές απαιτήσεις για συμβάσεις εξ αποστάσεως», ορίζει τα εξής:
- «1. Όσον αφορά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις, ο έμπορος παρέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 ή θέτει αυτές τις πληροφορίες στη διάθεση του καταναλωτή με τρόπο κατάλληλο για το μέσο της επικοινωνίας εξ αποστάσεως που χρησιμοποιείται σε απλή και κατανοητή γλώσσα. Εφόσον οι εν λόγω πληροφορίες παρέχονται πάνω σε σταθερό μέσο, οφείλουν να είναι ευανάγνωστες.
2. Εάν μια εξ αποστάσεως σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί με ηλεκτρονικό μέσο επιβάλλει στον καταναλωτή την υποχρέωση να πληρώσει, ο έμπορος οφείλει να παράσχει στον καταναλωτή με σαφή και ευκρινή τρόπο και αμέσως προτού ο καταναλωτής υποβάλει την παραγγελία του τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία α), ε), ιε) και ιστ).

Ο έμπορος οφείλει να μεριμνήσει ώστε ο καταναλωτής, υποβάλλοντας την παραγγελία του, να αναγνωρίσει ρητώς ότι η παραγγελία συνεπάγεται υποχρέωση πληρωμής. Εάν η υποβολή παραγγελίας απαιτεί την ενεργοποίηση ενός διακόπτη ή ανάλογη λειτουργία, ο διακόπτης ή η ανάλογη λειτουργία πρέπει να φέρουν ευανάγνωστη σήμανση που να αναγράφει τις λέξεις “παραγγελία με υποχρέωση πληρωμής” ή μια ανάλογη σαφή διατύπωση που να δείχνει ότι η υποβολή παραγγελίας συνεπάγεται υποχρέωση πληρωμής στον έμπορο. Εάν ο έμπορος δεν συμμορφωθεί με το παρόν εδάφιο, ο καταναλωτής δεν δεσμεύεται από τη σύμβαση ή την παραγγελία.

[...]

8. Εφόσον ο καταναλωτής επιθυμεί η παροχή υπηρεσιών ή η παροχή νερού, φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας, εάν δεν διατίθενται προς πώληση σε περιορισμένο όγκο ή σε καθορισμένη ποσότητα, ή η παροχή τηλεθέρμανσης να άρχεται στη διάρκεια της περιόδου υπαναχώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 2, ο έμπορος απαιτεί από τον καταναλωτή να καταθέσει ρητή αίτηση.

[...]»

8 Το άρθρο 9 της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα υπαναχώρησης», έχει ως εξής:

«1. Εκτός εάν ισχύουν οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία 14 ημερών για να υπαναχωρήσει από την εξ αποστάσεως σύμβαση ή τη σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος χωρίς να αναφέρει τους λόγους και χωρίς καμία επιβάρυνση πέρα από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 13 παράγραφος 2 και στο άρθρο 14.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10, η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου προθεσμία υπαναχώρησης λήγει 14 ημέρες:

α) από την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, για τις συμβάσεις υπηρεσιών·

[...]

γ) από την ημέρα σύναψης της σύμβασης, σε περίπτωση συμβάσεων παροχής [...] ψηφιακού περιεχομένου που δεν παρέχεται πάνω σε σταθερό μέσο.

3. Τα κράτη μέλη δεν απαγορεύουν στα συμβαλλόμενα μέρη να εκτελέσουν τις συμβατικές υποχρεώσεις τους κατά τη διάρκεια της περιόδου υπαναχώρησης. [...]»

9 Το άρθρο 10 της εν λόγω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Παράλειψη ενημέρωσης σχετικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης», προβλέπει τα εξής:

«1. Εάν ο έμπορος δεν έχει παράσχει στον καταναλωτή τις πληροφορίες σχετικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης όπως απαιτείται από το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο η), η προθεσμία υπαναχώρησης λήγει 12 μήνες μετά το τέλος της αρχικής προθεσμίας υπαναχώρησης, όπως αυτή προσδιορίζεται βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 2.

2. Εάν ο έμπορος έχει παράσχει στον καταναλωτή τις πληροφορίες που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου εντός 12 μηνών από την ημέρα που ορίζεται στο άρθρο 9

παράγραφος 2, η περίοδος υπαναχώρησης λήγει 14 ημέρες από την ημέρα που ο καταναλωτής λαμβάνει τις εν λόγω πληροφορίες.»

- 10 Το άρθρο 11 της ίδιας οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Άσκηση δικαιώματος υπαναχώρησης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Πριν από τη λήξη της προθεσμίας υπαναχώρησης, ο καταναλωτής ενημερώνει τον έμπορο για την απόφασή του να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση. Προς τον σκοπό αυτό, ο καταναλωτής δύναται:

- α) είτε να χρησιμοποιήσει το υπόδειγμα εντύπου υπαναχώρησης όπως ορίζεται στο παράρτημα I τμήμα Β·
- β) είτε να κάνει οποιαδήποτε άλλη σαφή δήλωση που να παρουσιάζει την απόφασή του να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση.

[...]

- 11 Το άρθρο 12 της οδηγίας 2011/83, που φέρει τον τίτλο «Αποτελέσματα της υπαναχώρησης», έχει ως εξής:

«Η άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης τερματίζει τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών:

- α) να εκτελέσουν την εξ αποστάσεως σύμβαση ή τη σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος ή
- β) να συνάψουν σύμβαση εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος σε περιπτώσεις που υποβλήθηκε προσφορά από τον καταναλωτή.»

- 12 Το άρθρο 14 της ως άνω οδηγίας, που φέρει τον τίτλο «Υποχρεώσεις του καταναλωτή σε περίπτωση υπαναχώρησης», ορίζει τα εξής:

«[...]

3. Εάν ο καταναλωτής ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησης αφού έχει κάνει αίτηση σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 ή το άρθρο 8 παράγραφος 8, οφείλει ο καταναλωτής να καταβάλει στον έμπορο, σε σύγκριση με την πλήρη κάλυψη της σύμβασης, ένα ποσό ανάλογο προς τα παρασχεθέντα μέχρι τη στιγμή που ο καταναλωτής ενημέρωσε τον έμπορο ότι θα ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησης. Το αναλογούν ποσό που ο καταναλωτής οφείλει να καταβάλει στον έμπορο υπολογίζεται βάσει της συνολικής τιμής που είχε συμφωνηθεί στη σύμβαση. Εάν η συνολική τιμή είναι υπερβολική, το αναλογούν ποσό θα πρέπει να υπολογιστεί βάσει της αγοραίας αξίας των παρασχεθέντων.

4. Ο καταναλωτής δεν επιβαρύνεται:

- α) για την παροχή υπηρεσιών, την παροχή νερού, φυσικού αερίου ή ηλεκτρικής ενέργειας, εάν δεν διατίθενται προς πώληση σε περιορισμένο όγκο ή σε καθορισμένη ποσότητα, ή για παροχή τηλεθέρμανσης, εν μέρει ή εν όλω, κατά τη διάρκεια της περιόδου υπαναχώρησης, εφόσον:
 - ι) ο έμπορος έχει παραλείψει να παράσχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχεία η) ή ι) ή

- ii) ο καταναλωτής δεν έδωσε την προηγούμενη ρητή συγκατάθεσή του να ξεκινήσει η εκτέλεση της σύμβασης στη διάρκεια της προθεσμίας υπαναχώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3 και στο άρθρο 8 παράγραφος 8, ή
- β) για την εν όλω ή εν μέρει παροχή ψηφιακού περιεχομένου που δεν παραδίδεται πάνω σε υλικό μέσο, εφόσον:
- i) ο καταναλωτής δεν έδωσε την προηγούμενη ρητή συγκατάθεσή του να ξεκινήσει η εκτέλεση της σύμβασης πριν από το τέλος της 14ήμερης περιόδου που προβλέπεται στο άρθρο 9
- ii) ο καταναλωτής δεν αναγνώρισε ότι χάνει το δικαίωμα υπαναχώρησης όταν έδινε τη συγκατάθεσή του ή
- iii) ο έμπορος έχει παραλείψει να παράσχει την επιβεβαίωση που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 2 ή στο άρθρο 8 παράγραφος 7.
5. Εκτός αν άλλως ορίζεται στο άρθρο 13 παράγραφος 2 και στο παρόν άρθρο, ο καταναλωτής δεν φέρει καμία ευθύνη αν ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησης.»

Το αυστριακό δίκαιο

- 13 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του Fern- und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (νόμου για τις συμβάσεις εξ αποστάσεως και τις συμβάσεις εκτός εμπορικού καταστήματος), της 26ης Μαΐου 2014 (BGBl. I, 33/2014, στο εξής: FAGG), έχει ως εξής:

«Πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση ή με δήλωση βούλησης για τη σύναψη σύμβασης, ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή τις ακόλουθες πληροφορίες με ευκρινή και κατανοητό τρόπο:

[...]

- 8) εφόσον υπάρχει δικαίωμα υπαναχώρησης, τις προϋποθέσεις, τις προθεσμίες και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος, παρέχοντάς του το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα I τμήμα Β,

[...]

- 14) τη διάρκεια της σύμβασης, κατά περίπτωση, ή, εάν η σύμβαση είναι αορίστου χρόνου ή αυτόματης παράτασης, τους όρους για τη λήξη της σύμβασης,

[...]».

- 14 Το άρθρο 11, παράγραφος 1, του FAGG ορίζει τα εξής:

«Ο καταναλωτής δύναται να υπαναχωρήσει από σύμβαση συναφθείσα εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος εντός δεκατεσσάρων ημερών χωρίς να αναφέρει τους λόγους.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 15 Η Sofatutor διατηρεί διαδικτυακές πλατφόρμες μάθησης οι οποίες απευθύνονται σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Προσφέρει τις υπηρεσίες της στο σύνολο της αυστριακής επικράτειας και στο πλαίσιο αυτό συνάπτει έννομες σχέσεις με καταναλωτές που έχουν την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή τους στην Αυστρία. Η Sofatutor συμβάλλεται με βάση τους γενικούς όρους συναλλαγών της.
- 16 Οι εν λόγω γενικοί όροι συναλλαγών προβλέπουν ότι, κατά την πρώτη απόκτηση συνδρομής στις πλατφόρμες αυτές, είναι δυνατή η δωρεάν δοκιμή της συνδρομής επί 30 ημέρες από της συνάψεως της συμβάσεως και ότι η σύμβαση μπορεί να καταγγελθεί οποτεδήποτε κατά το ως άνω χρονικό διάστημα χωρίς προειδοποίηση. Οι γενικοί όροι συναλλαγών ορίζουν επίσης ότι μόνο μετά τη λήξη της ως άνω περιόδου των 30 ημερών καθίσταται η συνδρομή επί πληρωμή και ότι, εφόσον δεν γίνει καταγγελία εντός της εν λόγω περιόδου των 30 ημερών, αρχίζει να τρέχει η συμφωνηθείσα περίοδος συνδρομής έναντι αντιτίμου.
- 17 Εφόσον η περίοδος συνδρομής έναντι αντιτίμου παρέλθει χωρίς εμπρόθεσμη καταγγελία εκ μέρους της Sofatutor ή του καταναλωτή, οι γενικοί όροι συναλλαγών προβλέπουν ότι η συνδρομή παρατείνεται αυτομάτως για ορισμένο χρονικό διάστημα.
- 18 Κατά τη σύναψη συμβάσεων εξ αποστάσεως, η Sofatutor ενημερώνει τους καταναλωτές για το δικαίωμα υπαναχώρησης που διαθέτουν λόγω της εξ αποστάσεως σύναψης της σύμβασης.
- 19 Η VKI φρονεί ότι, δυνάμει του άρθρου 9 της οδηγίας 2011/83 και δυνάμει του FAGG, ο καταναλωτής διαθέτει δικαίωμα υπαναχώρησης όχι μόνον κατά την απόκτηση δωρεάν δοκιμαστικής συνδρομής διάρκειας 30 ημερών, αλλά και κατά τη μετατροπή της δοκιμαστικής συνδρομής σε κανονική συνδρομή και κατά την παράταση της κανονικής συνδρομής.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, η VKI άσκησε ενώπιον του Handelsgericht Wien (εμποροδικείου Βιέννης, Αυστρία) αγωγή με αίτημα να υποχρεωθεί η Sofatutor, στο πλαίσιο των εμπορικών σχέσεων της με τους καταναλωτές, να προβαίνει, σε περίπτωση παράτασης μιας εξ αποστάσεως συναφθείσας συμβάσεως ορισμένου χρόνου, σε ενημέρωση των καταναλωτών, με ευκρινή και κατανοητό τρόπο, για τις προϋποθέσεις, τις προθεσμίες και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματός τους να υπαναχωρήσουν από τη σύμβαση, θέτοντας στη διάθεσή τους το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης ή εφαρμόζοντας παρόμοιες πρακτικές.
- 21 Με απόφαση της 23ης Ιουνίου 2021, το εν λόγω δικαστήριο δέχθηκε την αγωγή.
- 22 Κατόπιν έφεσης που άσκησε η Sofatutor κατά της ως άνω αποφάσεως, το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης, Αυστρία) προέβη σε μεταρρύθμισή της με απόφαση της 18ης Μαρτίου 2022 και απέρριψε την αγωγή επί της ουσίας.
- 23 Στη συνέχεια, η VKI άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Oberster Gerichtshof (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Αυστρία).
- 24 Το εν λόγω δικαστήριο διαπιστώνει, αφενός, ότι, όπως προκύπτει από τις νομοπαρασκευαστικές εργασίες του άρθρου 11 του FAGG, το δικαίωμα υπαναχώρησης δεν ισχύει αποκλειστικά και μόνον κατά την αρχική κατάρτιση της σύμβασης μεταξύ εμπόρου και καταναλωτή. Απεναντίας, κατά το δικαστήριο αυτό, η παράταση μιας υφιστάμενης αλλά έχουσας περιορισμένη χρονική ισχύ συμβατικής σχέσεως ή η τροποποίηση του περιεχομένου της, όταν έχουν συνολογηθεί

εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος, μπορούν επίσης να εμπίπτουν στον FAGG και, κατά συνέπεια, να δημιουργούν δικαίωμα υπαναχώρησης του καταναλωτή από την παράταση ή την τροποποίηση.

25 Αφετέρου, το εν λόγω δικαστήριο παραπέμπει στην απόφαση της 18ης Ιουνίου 2020, Sparkasse Südholstein (C-639/18, EU:C:2020:477), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές και την τροποποίηση των οδηγιών 90/619/ΕΟΚ του Συμβουλίου, 97/7/ΕΚ και 98/27/ΕΚ (ΕΕ 2002, L 271, σ. 16), έχει την έννοια ότι μια συμφωνία για την τροποποίηση σύμβασης δανείου δεν εμπίπτει στην έννοια της «σύμβασης που αφορά χρηματοοικονομικές υπηρεσίες» κατά τη διάταξη αυτή, όταν η εν λόγω συμφωνία απλώς τροποποιεί το αρχικώς συμφωνηθέν επιτόκιο, χωρίς να παρατείνει τη διάρκεια του δανείου ή να τροποποιεί το ύψος του δανείου, και οι αρχικές ρήτρες της σύμβασης δανείου προέβλεπαν τη σύναψη τέτοιας τροποποιητικής συμφωνίας ή, σε περίπτωση μη σύναψης συμφωνίας, την εφαρμογή κυμαινόμενου επιτοκίου.

26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Oberster Gerichtshof (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας [2011/83] την έννοια ότι, σε περίπτωση “αυτόματης παράτασης” [(άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο ιε', της ως άνω οδηγίας)] μιας εξ αποστάσεως σύμβασης, ο καταναλωτής έχει εκ νέου δικαίωμα υπαναχώρησης;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

27 Με το προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 9 παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση συμβάσεως παροχής υπηρεσιών η οποία προβλέπει αρχική περίοδο χωρίς χρέωση για τον καταναλωτή την οποία ακολουθεί, ελλείψει καταγγελίας ή υπαναχώρησης του καταναλωτή κατά την αρχική αυτή περίοδο, περίοδος για την οποία καταβάλλεται αντίτιμο και η οποία, εφόσον δεν γίνει καταγγελία της σύμβασης, παρατείνεται αυτομάτως για ορισμένο χρονικό διάστημα, το δικαίωμα υπαναχώρησης από εξ αποστάσεως συναφθείσα σύμβαση παρέχεται στον καταναλωτή μία και μόνη φορά ή αν έχει την έννοια ότι το εν λόγω δικαίωμα παρέχεται στον καταναλωτή σε καθεμιά από τις ανωτέρω φάσεις μετατροπής και παράτασης της σύμβασης.

28 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι η οδηγία 2011/83 τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2019/2161 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2019, για την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών 98/6/ΕΚ, 2005/29/ΕΚ και 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την καλύτερη επιβολή και τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της Ένωσης για την προστασία των καταναλωτών (ΕΕ 2019, L 328, σ. 7). Ωστόσο, η οδηγία 2019/2161, η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 7 Ιανουαρίου 2020, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να μεταφέρουν τις διατάξεις της στις εσωτερικές έννομες τάξεις τους το αργότερο έως τις 28 Νοεμβρίου 2021 και να τις εφαρμόσουν από τις 28 Μαΐου 2022. Στο μέτρο που η διαφορά της κύριας δίκης κρίθηκε σε πρώτο βαθμό από το Handelsgericht Wien (εμποροδικείο Βιέννης) στις 23 Ιουνίου 2021 και δεδομένου ότι το αιτούν δικαστήριο δεν κάνει λόγο για τις εθνικές διατάξεις που θεσπίστηκαν για τη μεταφορά της

οδηγίας 2019/2161 στην αυστριακή έννομη τάξη, διαπιστώνεται ότι στην υπό κρίση υπόθεση εξακολουθεί να έχει εφαρμογή η οδηγία 2011/83 όπως είχε πριν την τροποποίησή της με την οδηγία 2019/2161.

- 29 Τούτου διευκρινισθέντος, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83, εκτός εάν ισχύουν οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 16 της ίδιας οδηγίας, ο καταναλωτής διαθέτει προθεσμία 14 ημερών για να υπαναχωρήσει από την εξ αποστάσεως σύμβαση ή τη σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος, χωρίς να αναφέρει τους λόγους και χωρίς καμία επιβάρυνση πέρα από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 13, παράγραφος 2, και στο άρθρο 14 της ως άνω οδηγίας.
- 30 Το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχεία α' και γ', της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι, με την επιφύλαξη του άρθρου 10 της ίδιας οδηγίας, η εν λόγω προθεσμία υπαναχώρησης λήγει 14 ημέρες από την ημερομηνία σύναψης της σύμβασης, όσον αφορά τις συμβάσεις υπηρεσιών και τις συμβάσεις παροχής ψηφιακού περιεχομένου που δεν παρέχεται πάνω σε σταθερό μέσο.
- 31 Από το άρθρο 11, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83 προκύπτει ότι, αν ο καταναλωτής επιθυμεί να ασκήσει το δικαίωμα υπαναχώρησης, ενημερώνει τον έμπορο, πριν από τη λήξη της προθεσμίας αυτής, για την απόφασή του να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση. Η ως άνω διάταξη διευκρινίζει ότι, προς τον σκοπό αυτόν, ο καταναλωτής δύναται είτε να χρησιμοποιήσει το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα I, τμήμα Β, της ως άνω οδηγίας είτε να κάνει οποιαδήποτε άλλη σαφή δήλωση που να παρουσιάζει την απόφαση αυτή.
- 32 Κατά το άρθρο 12, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας, η άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης τερματίζει τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών να εκτελέσουν την εξ αποστάσεως σύμβαση ή τη σύμβαση εκτός εμπορικού καταστήματος.
- 33 Μια από τις συνέπειες της ύπαρξης του δικαιώματος του καταναλωτή να υπαναχωρήσει από μια τέτοια σύμβαση είναι η απαίτηση ενημέρωσης την οποία προβλέπει το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο η', της οδηγίας 2011/83. Κατά τη διάταξη αυτή, πριν δεσμευθεί ο καταναλωτής με σύμβαση συναπτόμενη εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος ή με οποιαδήποτε αντίστοιχη προσφορά, ο έμπορος παρέχει στον καταναλωτή, με ευκρινή και κατανοητό τρόπο, τις πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις, τις προθεσμίες και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 1, της ως άνω οδηγίας, καθώς και το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης που παρατίθεται στο παράρτημα I, τμήμα Β, της οδηγίας.
- 34 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του δικαιώματος υπαναχώρησης για την προστασία του καταναλωτή, η προσυμβατική πληροφορία που αφορά το δικαίωμα αυτό είναι ουσιώδους σημασίας για τον καταναλωτή και του παρέχει τη δυνατότητα να λάβει, μετά λόγου γνώσεως, την απόφαση να συνάψει ή όχι τη σύμβαση εξ αποστάσεως με τον έμπορο. Προκειμένου να είναι σε θέση να αξιοποιήσει πλήρως την πληροφορία αυτή, ο καταναλωτής πρέπει να γνωρίζει εκ των προτέρων τις προϋποθέσεις, την προθεσμία και τις διαδικασίες άσκησης του εν λόγω δικαιώματος (απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, σκέψη 46).

- 35 Εξάλλου, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83 έχει σκοπό, μεταξύ άλλων, να διασφαλίσει ότι στους καταναλωτές θα παρέχονται, πριν από τη σύναψη μιας σύμβασης, πληροφορίες αναγκαίες για την καλή εκτέλεση της σύμβασης και κυρίως για την άσκηση των δικαιωμάτων τους, μεταξύ άλλων δε του δικαιώματος υπαναχώρησης (πρβλ. απόφαση της 10ης Ιουλίου 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, σκέψη 43).
- 36 Εν προκειμένω, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αγωγικό αίτημα της VKI είναι να υποχρεωθεί η Sofatutor, στο πλαίσιο των εμπορικών σχέσεων της με τους καταναλωτές, να προβαίνει, σε περίπτωση παράτασης μιας εξ αποστάσεως συναφθείσας συμβάσεως ορισμένου χρόνου, σε ενημέρωση των καταναλωτών, με ευκρινή και κατανοητό τρόπο, για τις προϋποθέσεις, τις προθεσμίες και τις διαδικασίες άσκησης του δικαιώματός τους να υπαναχωρήσουν από τη σύμβαση, θέτοντάς στη διάθεσή τους το υπόδειγμα του εντύπου υπαναχώρησης ή εφαρμόζοντας παρόμοιες πρακτικές.
- 37 Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο Αυστριακός νομοθέτης μετέφερε το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83 στην αυστριακή έννομη τάξη θεσπίζοντας το άρθρο 11, παράγραφος 1, του FAGG, το οποίο προβλέπει ότι ο καταναλωτής δύναται να υπαναχωρήσει από σύμβαση συναφθείσα εξ αποστάσεως ή εκτός εμπορικού καταστήματος εντός δεκατεσσάρων ημερών χωρίς να αναφέρει τους λόγους. Διαπιστώνεται ότι από το γράμμα της δεύτερης αυτής διάταξης δεν προκύπτει απάντηση ως προς το αν ο καταναλωτής έχει τέτοιο δικαίωμα υπαναχώρησης μία και μόνη φορά κατά τη σύναψη μιας σύμβασης ή αν έχει εκ νέου το δικαίωμα αυτό σε περίπτωση παράτασης της ως άνω σύμβασης, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης.
- 38 Στο μέτρο όμως που, δυνάμει του άρθρου της 4, η οδηγία 2011/83 προβαίνει σε κατ' αρχήν πλήρη εναρμόνιση της νομοθεσίας των κρατών μελών, η έκταση και οι προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας καθορίζουν, αντιστοίχως, την έκταση και τις προϋποθέσεις άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης που προβλέπεται από τις εθνικές ρυθμίσεις για τη μεταφορά της διάταξης αυτής στην έννομη τάξη των κρατών μελών.
- 39 Όσον αφορά τον σκοπό του δικαιώματος υπαναχώρησης, το δικαίωμα αυτό αποσκοπεί στην αντιστάθμιση του μειονεκτήματος που συνεπάγεται για τον καταναλωτή η εξ αποστάσεως σύμβαση, παρέχοντάς του μια εύλογη προθεσμία περίσκεψης προκειμένου να εξετάσει και να δοκιμάσει το αποκτηθέν αγαθό (απόφαση της 27ης Μαρτίου 2019, slewo, C-681/17, EU:C:2019:255, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 40 Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από την αιτιολογική σκέψη 37 της οδηγίας 2011/83, η οποία επισημαίνει ότι ο καταναλωτής θα πρέπει να έχει δικαίωμα υπαναχώρησης, καθώς «στην περίπτωση των εξ αποστάσεως πωλήσεων [...] δεν είναι σε θέση να δει τα αγαθά πριν από τη σύναψη της σύμβασης». Κατά την ως άνω αιτιολογική σκέψη, «[γ]ια τον ίδιο λόγο, ο καταναλωτής θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να δοκιμάσει και να ελέγξει τα αγαθά που έχει αγοράσει, στον βαθμό που χρειάζεται για να προσδιορίσει τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τη λειτουργία των αγαθών».
- 41 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι η προθεσμία περίσκεψης που παρέχεται στον καταναλωτή δικαιολογείται από τους ίδιους σκοπούς τόσο στην περίπτωση της πώλησης αγαθών όσο και στην περίπτωση της παροχής υπηρεσιών.

- 42 Αφενός, το δικαίωμα υπαναχώρησης αποσκοπεί στο να παράσχει στον καταναλωτή τη δυνατότητα να λάβει εγκαίρως γνώση των χαρακτηριστικών της υπηρεσίας που αποτελεί το αντικείμενο της οικείας σύμβασης. Αφετέρου, το δικαίωμα αυτό διευκολύνει τον καταναλωτή να λάβει την απόφασή του μετά λόγου γνώσεως, συνεκτιμώντας όλους τους συμβατικούς όρους και τις συνέπειες της σύναψης της σύμβασης, ώστε να μπορέσει να αποφασίσει εάν επιθυμεί να δεσμευθεί συμβατικά με έμπορο (πρβλ. αποφάσεις της 23ης Ιανουαρίου 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, σκέψη 36, και της 10ης Ιουλίου 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, σκέψη 43).
- 43 Εν προκειμένω, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι οι επίμαχες στην κύρια δίκη υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν επί 30 ημέρες και ότι, ελλείψει καταγγελίας ή υπαναχώρησης του καταναλωτή εντός των 30 αυτών ημερών, μετατρέπονται σε επί πληρωμή υπηρεσίες για ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο μπορεί να παραταθεί. Πάντως, η απόφαση δεν περιέχει πληροφορίες από τις οποίες να προκύπτει ότι μια τέτοια μετατροπή ή παράταση της σύμβασης θα είχε ως συνέπεια την τροποποίηση άλλων όρων της σύμβασης.
- 44 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, δυνάμει του άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και του άρθρου 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 2011/83, ένα από τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως σύμβασης κατά την έννοια της ως άνω οδηγίας είναι η συνολική τιμή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης.
- 45 Δυνάμει του ως άνω άρθρου 6, παράγραφος 1, στοιχείο ε', πριν από τη σύναψη μιας τέτοιας σύμβασης, ο έμπορος υποχρεούται να παράσχει στον καταναλωτή πληροφορίες σχετικά με την εν λόγω τιμή με ευκρινή και κατανοητό τρόπο. Όπως προκύπτει από το ως άνω άρθρο 8, παράγραφος 2, εάν μια εξ αποστάσεως σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί με ηλεκτρονικό μέσο επιβάλλει στον καταναλωτή την υποχρέωση να πληρώσει, ο έμπορος οφείλει να παράσχει στον καταναλωτή, με σαφή και ευκρινή τρόπο και αμέσως προτού ο καταναλωτής υποβάλει την παραγγελία του, πληροφορίες σχετικά με τη συνολική τιμή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης. Η δεύτερη αυτή διάταξη διευκρινίζει ότι ο έμπορος οφείλει να μεριμνήσει ώστε ο καταναλωτής, υποβάλλοντας την παραγγελία του, να αναγνωρίσει ρητώς ότι η παραγγελία συνεπάγεται υποχρέωση πληρωμής. Εάν η υποβολή παραγγελίας απαιτεί την ενεργοποίηση ενός διακόπτη ή ανάλογη λειτουργία, ο διακόπτης ή η ανάλογη λειτουργία πρέπει να φέρουν ευανάγνωστη σήμανση που να αναγράφει τις λέξεις “παραγγελία με υποχρέωση πληρωμής” ή μια ανάλογη σαφή διατύπωση που να δείχνει ότι η υποβολή παραγγελίας συνεπάγεται υποχρέωση πληρωμής στον έμπορο. Εάν ο έμπορος δεν τηρήσει την απαίτηση αυτή, ο καταναλωτής δεν δεσμεύεται από τη σύμβαση ή την παραγγελία.
- 46 Η σπουδαιότητα της εκ μέρους του εμπόρου παροχής στον καταναλωτή ρητής ενημέρωσης σχετικά με την τιμή των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης επιβεβαιώθηκε από το Δικαστήριο με τις σκέψεις 25 έως 30 της αποφάσεως της 7ης Απριλίου 2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269).
- 47 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, διαπιστώνεται ότι ο σκοπός του δικαιώματος του καταναλωτή να υπαναχωρήσει από σύμβαση εξ αποστάσεως με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών πληρούται αν ο καταναλωτής διαθέτει, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, σαφή, κατανοητή και ρητή ενημέρωση σχετικά με την τιμή που οφείλει να καταβάλει για τις υπηρεσίες τις οποίες αφορά η σύμβαση είτε από τη στιγμή της σύναψης της σύμβασης είτε από μεταγενέστερο χρονικό σημείο, όπως είναι το χρονικό σημείο της μετατροπής της σύμβασης σε σύμβαση επί πληρωμή ή το χρονικό σημείο της παράτασης της ισχύος της για ορισμένο χρονικό διάστημα.

- 48 Συνεπώς, ναι μεν, κατά τη σύναψη σύμβασης που προβλέπει δωρεάν περίοδο παροχής υπηρεσιών, ο καταναλωτής ενημερώνεται κατά τρόπο ευκρινή, κατανοητό και ρητό από τον έμπορο ότι, μετά τη δωρεάν αυτή περίοδο και εφόσον ο καταναλωτής δεν έχει προβεί κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής σε καταγγελία ή υπαναχώρηση από τη σύμβαση, οι υπηρεσίες καθίστανται επί πληρωμή, πλην όμως οι συμβατικοί όροι που είχαν περιέλθει σε γνώση του καταναλωτή δεν μεταβάλλονται. Σε μια τέτοια περίπτωση, ο σκοπός που εκτίθεται στην προηγούμενη σκέψη δεν δικαιολογεί το να έχει ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής εκ νέου δικαίωμα υπαναχώρησης κατόπιν της μετατροπής της εν λόγω σύμβασης σε σύμβαση επί πληρωμή. Εξάλλου, ο καταναλωτής δεν μπορεί να έχει τέτοιο δικαίωμα υπαναχώρησης ούτε λόγω παράτασης της ως άνω επί πληρωμή σύμβασης για ορισμένο χρονικό διάστημα.
- 49 Εν προκειμένω, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν η Sofatutor παρέσχε στους καταναλωτές σαφή, κατανοητή και ρητή ενημέρωση σχετικά με τη συνολική τιμή των οικείων υπηρεσιών, σύμφωνα με την οδηγία 2011/83.
- 50 Αντιθέτως, εφόσον κατά τη στιγμή της σύναψης της οικείας σύμβασης δεν έχει παρασχεθεί τέτοια ενημέρωση κατά τρόπο διαφανή, ακόμη και αν υποθεθεί ότι ο καταναλωτής δεσμεύεται από τη σύμβαση, όπως προκύπτει από τη σκέψη 45 της παρούσας αποφάσεως, η διαφορά μεταξύ, αφενός, της ενημέρωσης που πράγματι παρασχέθηκε σχετικά με τους συμβατικούς όρους και, αφετέρου, των όρων της εν λόγω σύμβασης μετά από δωρεάν δοκιμαστική περίοδο, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, είναι τόσο θεμελιώδης ώστε θα πρέπει να αναγνωριστεί νέο δικαίωμα υπαναχώρησης, κατά την έννοια του άρθρου 9 παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83, μετά την εν λόγω δωρεάν δοκιμαστική περίοδο.
- 51 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83 έχει την έννοια ότι, στην περίπτωση συμβάσεως παροχής υπηρεσιών η οποία προβλέπει αρχική περίοδο χωρίς χρέωση για τον καταναλωτή την οποία ακολουθεί, ελλείψει καταγγελίας ή υπαναχώρησης του καταναλωτή κατά την αρχική αυτή περίοδο, περίοδος για την οποία καταβάλλεται αντίτιμο και η οποία, εφόσον δεν γίνει καταγγελία της σύμβασης, παρατείνεται αυτομάτως για ορισμένο χρονικό διάστημα, το δικαίωμα υπαναχώρησης από εξ αποστάσεως συναφθείσα σύμβαση παρέχεται στον καταναλωτή μία και μόνη φορά, υπό την προϋπόθεση ότι κατά τη σύναψη της σύμβασης, αυτός ενημερώνεται κατά τρόπο ευκρινή, κατανοητό και ρητό από τον έμπορο ότι μετά τη δωρεάν αρχική περίοδο, οι υπηρεσίες καθίστανται επί πληρωμή.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 52 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπόμπου που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαινεται::

Το άρθρο 9, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας

85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου,

έχει την έννοια ότι:

στην περίπτωση συμβάσεως παροχής υπηρεσιών η οποία προβλέπει μια αρχική περίοδο χωρίς χρέωση για τον καταναλωτή την οποία ακολουθεί, ελλείψει καταγγελίας ή υπαναχώρησης του καταναλωτή κατά την αρχική αυτή περίοδο, περίοδος για την οποία καταβάλλεται αντίτιμο και η οποία, εφόσον δεν γίνει καταγγελία της σύμβασης, παρατείνεται αυτομάτως για ορισμένο χρονικό διάστημα, το δικαίωμα υπαναχώρησης από εξ αποστάσεως συναφθείσα σύμβαση παρέχεται στον καταναλωτή μία και μόνη φορά, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά τη σύναψη της σύμβασης, αυτός ενημερώνεται κατά τρόπο ευκρινή, κατανοητό και ρητό από τον έμπορο ότι, μετά τη δωρεάν αρχική περίοδο, οι υπηρεσίες καθίστανται επί πληρωμή.

(υπογραφές)